

DOI 10.31909/26168820.2019-(44)-11
УДК 821.161.2.09(477.74): 172.1

Олег ТОМЧУК*

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ У ТВОРЧОСТІ ІЗМАЇЛЬСЬКОГО ПОЕТА МИХАЙЛА ВАСИЛЮКА

У статті аналізується художній доробок ізмаїльського поета Михайла Василюка в аспекті творчої реалізації національної ідентичності. До інтерпретації залучаються мемуарні матеріали (переважно спогади й свідчення близького оточення митця). Вкоріненість індивідуальної естетики в національний ґрунт пояснюється особливостями його світогляду, потверджується біографічними фактами. Національна ідентичність розглядається у безпосередньому зв'язку з активною громадянською позицією М. Василюка, його україноцентричними інтенціями, прагненням реалізувати смисложиттєву настанову проживати й утверджувати особисто національне тут-буття. Національну поставу ізмаїльського митця уведено в перманентну національну літературну традицію, за якою особистість поета невіддільна від долі народу. На основі репрезентативного художнього та документального матеріалу доведено, що україноцентричність є домінантою життєтексту митця, а його ідеологія межує з високою естетикою. Національну ідентичність у творчості М. Василюка обґрунтовано відчуттям громадянського обов'язку та пасіонарністю як органічною особистісною рисою. Доведено взаємозалежність національної, громадянської та мистецької ідентичностей.

Ключові слова: лірика, україноцентричність, національна екзистенція, самобутність, ідентичність, пасіонарність, громадянська позиції, естетика, авторський текст.

Постановка проблеми в контексті сучасної науки та її зв'язок із важливими науковими і практичними завданнями. В українському літературному контексті завжди гостро поставали (та й постають) проблеми репрезентації національної історії та культури. Значною мірою вони пов'язані з національним художнім досвідом. І це закономірно, тому що українські письменники, як справедливо зазначає В. Дончик, «зосереджуючись на найширших загальних або вужчих, суто фахових темах [...] найчастіше звертаються (хай і не завжди прямо й відкрито) до національного питання, а там, де зачіпалися й аспекти політичні, – до національно-визвольної проблематики»¹. Для нинішнього українського суспільства з його численними викликами та ризиками вельми «актуальними є питання національної та громадянської ідентичності, національної самоідентифікації та збереження національної цілісності з метою забезпечення державної безпеки»². Відтак у парадигмі сучасного літературознавства вагома роль належить національно-екзистенційній методології, що її в українському літературознавстві останніми роками активно застосовують і розвивають О. Баган, В. Іванишин, П. Іванишин, С. Кіраль, І. Набитович, Н. Мафтин, Л. Мороз, Г. Райбедюк, Н. Шумило та ін. Це гуманітарна методологія націозахисного типу, яка являє собою «іманентну українській герменевтичній традиції системорегулятивних принципів національного мислення ідейно-наукову базу

*Томчук О. – кандидат філологічних наук, доцент, Ізмаїльський державний гуманітарний університет, e-mail: tom4uk_off@ukr.net

¹Українська літературна критика ХХ століття : Антологія : у 2 т. / Наук. ред. В. Г. Дончик (2015). К. : Наукова думка. Т. 1. С. 7.

²Розінкевич Н. В. (2018). Національна та громадянська ідентичність у травелозі «Блукаючий народ» Олександра Гавроша. Проблеми ідентичностей у сучасній українській літературі : виміри «Коронації слова»: монографія. Чернівці : Видавничий дім «Букрек». С. 56-74.

національного світогляду. Вона впливає з класичної філософської національної ідеї та онтологічно-екзистенційної інтерпретації сенсу національного існування і спрямована на освоєння, вивчення і захист буття нації»³. Очевидним є «намагання науковців уберегти досвід дотеперішніх часів, зосереджуючи увагу на національних особливостях літературного поступування»⁴.

У цьому сенсі на особливу увагу дослідників претендують біографії пасіонаріїв народу, котрі навіть в умовах української бездержавності зуміли не тільки зберегти свою національну ідентичність, але й стати носіями та ревними й послідовними захисниками української духовності. Саме до таких неординарних постатей належить ізмаїльський поет-пісняр Михайло Василюк (1942-1991). Автор поетичних збірок «Придунай журавлиний» (Одеса, 2003), «Серце на долоні бандури» (Ізмаїл, 2005) та віршів поза збірками, композитор, музикант, організатор жіночого музичного колективу «Кобзарська дума», перший голова ізмаїльського осередку Всеукраїнського товариства «Просвіта», член Спілки кобзарів України, він усе своє свідоме життя присвятив мистецтву та утвердженню національної ідеї в Придунайському краї. вписується у формат сучасних тенденцій української філологічної науки з її акцентуванням україноцентричності в аспекті художніх традицій і творчих трансформацій.

Статтю підготовлено в тематичному руслі наукового проекту Ізмаїльського державного гуманітарного університету «Регіональна література і живопис етнічних груп Українського Придунав'я як засіб формування колективної ідентичності локального соціуму» (наказ МОН України № 1466 від 28. 12. 2018).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Означений науковою проблемою вектор інтерпретації творчого доробку М. Василюка, як, власне, й інших ракурсів його художнього мислення й аспектів поезики в сучасному літературно-критичному дискурсі лише означений незначною кількістю публікацій переважно оглядового характеру. У цьому плані виокремлюємо підготовлену ви науковцями Ізмаїльського вишу колективну монографію, зокрема розділ «Поетичне коло Придунав'я». Його автори (Г. Райбедюк, Л. Рева-Левшакова, А. Соколова, О. Томчук) ведуть мову про М. Василюка як «дієвого патріота», «пристрасного виразника та носія національної ідеї»⁵. Деякі аспекти національної ідентичності митця окреслює низкою студій Г. Райбедюк⁶.

Проте названі публікації не вичерпують проблеми. М. Василюк не просто усвідомлював національну сутність власного «Я», але й доводив це життям і творчістю. Його самототожність невіддільна від національної та громадянської ідентичності, тому потребує спеціальних ґрунтовних розвідок. У когорті придунайських митців слова (В. Виходцева, Т. Кібкало, В. Реви, В. Сімейка та ін.) він помітно виокремлювався україноцентричним характером своєї різногранної культурно-громадської діяльності. Художні візії митця щодо України як власного національного Дому, їх сакральна націєтворча сила на тлі сучасних глобалізаційних процесів та оманливих пасток псевдопатріотизму видаються особливо важливими, а тому заслуговують пильної уваги дослідників. Глибоких наукових студій вимагає й осмислення наці охоронного етосу художньої аксіосфери поета, адже «поза національним ґрунтом не можна говорити не тільки про творчість, а й про культуру, духовність узагалі»⁷.

³Іванишин В. П. (2007). *Тезаурус до курсу «Теорія літератури»*. Дрогобич : ВФ «Відродження». 112 с., с. 58.

⁴Райбедюк Г. Б. (2018). *Націєцентричні домінанти літературознавчих студій Юрія Шереха // Формування національних основоположних підстав сучасного українського народознавства та літературознавства : збірник наукових статей*. Київ : Українська літературна газета. Вип. 1. С. 231.

⁵*Українське Придунав'я у світлі гуманітарних досліджень : До 75-річчя Ізмаїльського державного гуманітарного університету* : монографія (2015). Ізмаїл : СМІЛ. С. 146.

⁶Райбедюк Г. Б. (2018). *Ключові аспекти художньої історіософії поетів Придунав'я*. IV Дунайські наукові читання: гуманітарна освіта в теорії та практиці: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (23 жовтня, 2018 року). Ізмаїл : РВВ ІДГУ. С. 95-98; Райбедюк Г. Б. (2016). *«Придунай журавлиний» Михайла Василюка*. Українська мова і література в школах України. № 4. С. 32-33.

⁷Дончик В. Г. (2011). *Доля української літератури – Доля України: монологи й полілоги*. К. : Грамота. С. 177.

Наукові завдання статті. Основними завданнями дослідження є виявлення національних підстав мистецької самототожності М. Василюка та характеристика індивідуальних шляхів її творчої реалізації на основних структурно-функціональних рівнях авторського тексту.

Мета статті – з'ясувати особливості національної ідентичності М. Василюка на основі інтерпретації його поезії у зв'язку з культурно-громадською діяльністю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Україноцентричність М. Василюка утверджувалась ним в особистому вимірі власної екзистенції – у творчості та громадсько-культурній діяльності. Фундаментально стабільним упродовж всього життя митця залишався його націоохоронний етос, опертий на глибинні духовні та ментальні пріоритети українства, вироблені впродовж століть моральні вартості та святощі народу. Його пристрасно гуманістична естетика, пасіонарна енергія слова заснована на усвідомленні залежності сутності людини від укорінення в «батьківщину як ґрунт» (М. Гайдеггер).

Філософія життя і творчості поета, сенс присутності на землі, що творить органічний «sacrum», представлений у його ліриці поета двома духовними субстанціями: Україною та «малою» батьківщиною (Придунайським краєм). Художній світ митця перейнятий громадянським духом, просвітлений ніжною любов'ю до рідної землі, її славної історичної минувшини та непростого сьогодення, мальовничої природи й привітних, доброзичливих людей. Поет продовжив традиції української романтичної лірики в оспівуванні образу кобзаря як символу національного поета-пророка, носія історичної пам'яті народу. Головний каркас його пасіонарності, що сформувала естетичну енергетику авторського тексту, визначила громадянська снага. В літературному віданні ліричного героя віршів глибоке усвідомлення свого онтологічного вкорінення в Батьківщину, прагнення реалізувати смисложиттєву для нього настанову продовжувати національне тут-буття, проживати й утверджувати його в повсякденні.

У мистецькому та громадянському «Я» М. Василюка маємо особистість, котра, за словами П. Іванишина, «привідкриває не лише індивідуальну національну присутність, власне чи чуже Я-буття українця, а й колективне Ми-буття народу (загальнонаціональне тут-буття)»⁸. Вся його багатогранна діяльність має виразний україноцентричний зміст. Громадянська позиція митця чітко окреслила етику буття, що зумовила ключові аспекти його поетики, чітко структурованої національними пріоритетами. Ідеологія М. Василюка, що межує з високою естетикою, визначила відповідно індивідуальну художню модель національного світу, а україноцентричність стала домінантою його життєтексту. Українська ідея невіддільна від повноти індивідуального буття М. Василюка – митця і громадянина. Член Спілки журналістів України І. Грусевич зауважує, що його вірші та пісні «живуть, хвилюють, беруть за душу, допомагають в розбудові України, про незалежність якої він мріяв усе життя і присвятив їй кращі рядки»⁹. Попри вихід у загальнолюдські духовні обшири, визначальними для нього завжди залишались, за його ж словами, «народ-козак і Україна!». Власне, цими словами поет чітко окреслив своє творче й громадянське кредо.

М. Василюк, як національно зорієнтований громадянин, наближав дні незалежності України. Ставлячись толерантно до всіх етносів Придунав'я, він систематично й ненастанно повсякчас пропагував і відстоював право української мови й культури на власний вибір. Націєцентричні доміанти його поезії є тому свідченням («Відродження», «Моєму народові», «На сполох», «Кобзарі», «Апостроф» та ін.).

Корені національної сутності М. Василюка сягають родинного оточення. Він народився 23 лютого 1942 року у сім'ї переселенців зі Львівщини на Одещині в с. Казбах (Лужанка) Тарутинського району. Голодне дитинство, голод, матеріальні скрути

⁸Іванишин П. В. (2008). *Національний спосіб розуміння в поезії Т. Шевченка, Є. Маланюка, Л. Костенко* : монографія. К. : Академвидав. С. 238.

⁹Грусевич І. *Співець Придунав'я*. Рідне слово. 1995. 23 лютого.

скрашували миті серед співучих односельців (Новоселівці Арцизького району, де зростав майбутній поет) та мрії стати музикантом. Близький приятель поета журналіст В. Лавренюк згадує, що «кобзарство зародилося в його душі з дитинства від сліпого батька-музики, якому малий Михайлик слугував за поводи́ря»¹⁰. Мешкаючи в Ізмаїлі (з 1980 року), М. Василюк працює директором Міжрейсового клубу моряків. Його ізмаїльська «десятирічка» стала в біографії митця особливо активним і творчим періодом життя. Він керував хором, виступав як кобзар, читав власні вірші, виконував народні та свої пісні, брав участь у різноманітних культурно-мистецьких заходах¹¹.

Ведучи мову про громадянську снагу й патріотичну спрямованість творчої діяльності М. Василюка, не можна оминати такої його сфери зацікавлень, як режисерське й театральне мистецтво. Працюючи директором ізмаїльського клубу моряків, він готував талановиті вистави за мотивами драматургії українських письменників. Відновлюючи самодіяльну сцену, передавав мешканцям краю колорит народних традицій, дух національної культури. Його музично-драматичний театр демонструє такі постановки, як «Наталка Полтавка», «Сватання на Гончарівці», «Запорожець за Дунаєм», «Москаль-Чарівник» та ін. У багатьох випадках М. Василюк виступає не лише режисером-постановником, але й актором, виявляючи неабиякі здібності у цій сфері й переконливо доводячи силу звучання українського художнього слова, у такий спосіб передаючи власне ставлення до нього.

М. Василюк багато зробив для національного поступу в придунайському краї як депутат міської ради. На її засіданнях він пристрасно обстоював українську мову, неодноразово ставив питання про потребу створення українських шкіл в Ізмаїлі, особливо активно переймався проблемами української культури, засобами масової інформації, місцевого телебачення тощо. Він був вельми незручним депутатом для тодішніх ізмаїльських чиновників, фактично єдиним, хто на усіх сесіях міської ради завжди говорив виключно українською мовою – до того ж красивою, колоритною, добірною.

М. Василюк був ініціатором та організатором ізмаїльського міського товариства української мови імені Тараса Шевченка (1989 р.). Він же став душею Товариства (майбутньої «Просвіти»). Однотимчасово були й залишаються однаковими щодо оцінки його позиції: «Ми, його друзі, позичали в нього жаринку духовної аристократичності, бунтівного духу»¹². Очевидці свідчать, що його палкі емоційні виступи рідною мовою досі пам'ятають мешканці міста. М. Василюк у 1980-х роках був у Придунав'ї активним організатором національно-культурних акцій, ініціатором відзначення важливих подій українського літературно-мистецького життя, пошанування традиційних шевченківських роковин. Близьке до поета по духу оточення (Т. Кібкало І. Попазов, В. Шевченко а ін.) згадує, що кожен зорганізований ним захід ставав знаковою подією в національну життєву придунайського краю.

Свої національні інтенції М. Василюк втілював у кобзарське мистецтво. Як свідчать його однотимчасові, найдорожчим для нього було ймення кобзаря – як офіційного члена Спілки кобзарів України і як керівника створеної ним «Кобзарської думи», яка заслужено здобула високе звання народного колективу. Написані М. Василюком слова й музика багатьох його власних пісень звучали не лише в Придунав'ї. Патріотично насажене слово-пісня репрезентувало придунайський край далеко поза його межами. «Кобзарська дума» М. Василюка брала активну участь у багатьох Всеукраїнських конкурсах (Одеса, Миколаїв, Київ) і здобувала високі нагороди.

Це була творча особистість із дивовижно шаленою працездатністю, неординарна мистецька індивідуальність, просто мужня людина, котра заради національної ідеї готова була до саможертвності. Він повсякчас дбав про рідну землю і український народ,

¹⁰Василюк М. Д. (2005). *Серце на долоні бандури*. Ізмаїл : СМІЛ. С. 8.

¹¹Пам'яті поета і музиканта. URL:<http://iivt.org.ua/novini/301-pamyati-poeta-i-muzikanta.pdf>

¹²Дідовик В. В. (2004). *Твори Михайла Василюка на уроках української мови : навчально-методичний посібник для вчителя української мови*. Ізмаїл. С. 8.

переймався його пекучими проблемами і як справжній громадянин щоденно віддавав усі свої сили задля повноцінного життя мешканців свого краю. Його злободенною снагою завжди залишалась Україна, її історія, мова, культура, її минуле, сучасне та прийдешнє: «Без Незалежної мені / Не жить на світі незалежно, / Не розмовлять беззастережно, / Й не звідать волі і вві сні»¹³.

Творчо репрезентуючи національний сенс екзистенціалів літературної присутності, поет виводить на магістральну лінію свого ліричного нарративу центральний у його творчості образ України. Цей образ функціонує в авторському тексті митця поліфонічно й багатовимірно. В ньому як на експліцитному рівні тексту, так і в його імпліцитній сфері (почасти латентно розчинений), прочитується художня проекція, з одного боку, на долю емпіричного автора (самого митця), а з другого – на історію та культуру Вітчизни. Ці два стрижневі тематичні «вузли», що в цілому структурують націєцентричні домінанти, також мають свою специфіку, текстуалізують індивідуальний модус творчої самототожності М. Василюка.

Поет не відокремлює себе від народу, а навпаки, в кожному випадку засвідчує свою причетність до його долі, зазвичай трагічної. Проте в кожному разі поетові профетичні візії сягають світлих вершин. Так, драматичний текст вірша «Моєму народові», як і багатьох інших творів цього смислового поля, наскрізно перейнятий віталістичним пафосом, риторичними імперативами потужної націєствердної, націєцентричної семантики: «Збудись, устань! / Рятуй свою Гілею! / Ти ж – Прометей, а не Лаокоон!...»¹⁴. Поет уводить до сюжетики віршів образ козака як концептуальний символ національної історіософії, наснажує авторський текст наскрізною риторикою Шевченкового засягу, намагаючись розбудити амнезовану пам'ять народу, його героїчної історії: «Вставай, козаче, / Пробудись од смутку...»¹⁵. Ідейно-сміслові виміри цього історіософського символу, «його семантику підсилюють та увиразнюють образи волі та слави як найуживаніші в національній мистецькій традиції історіософські константи, співмірні з духовним світом українців»¹⁶. Яскравою ілюстрацією щодо сказаного є рядки: «Козацька воля крицею взялась»¹⁷.

У ліриці М. Василюка нуртує енергія національного духу, спрямована на діяльне самовираження й самоздійснення і окремої людини, й нації в цілому. В його віршах присутня велика надія і чинна віра в щасливе прийдешнє народу, в здійснення України-держави. Кожне слово оприсутнює могутнє стремління до національного майбуття. В контексті придунайського краю М. Василюк був тим культурно-громадським діячем і великим патріотом, котрий натхненно, по-синівськи служив Україні. В його особі маємо митця, котрий не тільки усвідомлював, але й практично втілював процес відновлення державності України у зв'язку з реабілітацією соціокультурної і духовної суверенності української людини. Естетичний ідеал поета є абсолютним смисловим корелятом ідеалу національного. Його строфа карбована, гостра думкою, наснажена націєцентричною енергетикою, що заявлена у сфері експліцитній і водночас у підтекстовій. У такому поетичному стилі й ідейній наповненості вірша М. Василюка окреслилась особиста громадянська потреба виражати духовну силу й міць істинного патріота, яким є, суб'єкт його лірики (біографічна проекція на текст у кожному випадку прозора й очевидна). Яскравою художньою ілюстрацією щодо сказаного може бути вірш-присвята з промовистою назвою «Україні», котрий не увійшов до збірок «Придунай журавлиний» і

¹³Василюк М. Д. (2005). *Серце на долоні бандури*. Ізмаїл : СМІЛ. С. 22.

¹⁴ Там само, с. 23.

¹⁵Василюк М. Д. (2003). *Придунай журавлиний : поезії*. Одеса : Астропринт. С. 6.

¹⁶Райбедюк Г. Б. (2018). *Ключові аспекти художньої історіософії поетів Придунав'я*. IV Дунайські наукові читання: гуманітарна освіта в теорії та практиці: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (23 жовтня, 2018 року). Ізмаїл : РВВ ІДГУ. С. 97.

¹⁷Василюк М. Д. (2005). *Серце на долоні бандури*. Ізмаїл : СМІЛ. С. 11.

«Серце на долоні бандури»: «Україно, ти бурі й незгоди здолала, / Відродилась і виросла знов, / Бо завжди, кожна мить відчувала / Нашу вірну синівську любов»¹⁸.

Націєцентричність поезії М. Василюка передбачає не лише патетичні схвалення, світлі інтонації. В його художній аурі прочитуються шевченківські оскаржувальні інтонації, критичні апеляції на адресу рабського інстинкту народу. Подібно до свого великого попередника, він кидає гнівні інвективи «нащадкам ярма рабства». Типологічні збіжності спостерігається не лише на рівні ідейно-смысловому, але й лексичному (у Т. Шевченка: «Раби, подножки...»; у М. Василюка: «О, рабський дух! Таки ганебний стовбур...»). В цьому плані слово митця, заряджене націєтворчою енергетикою, наділене винятковою здатністю виховувати державне мислення, давати відчуття національної ідентичності, формувати правдивий погляд на українську історію, виявляє «вічні» національні недуги, насамперед комплекс «меншовартості». У подібних рядках прочитується поетова профетична візія України, яку можна афористично окреслити риторичним питанням: «Коли ж ми збудемось в народ?» (І. Драч). Він гнівно картає усіх псевопатріотів, у дусі І. Франка («Ти, брате, любиш Русь, як хліб і кусень сала...») викриває тих, хто «на ковбаси міня мову» й «нащадкам ярма понесе» (вірш «На сполох»).

Усвідомлення себе частиною нації стимулювало відповідну атмосферу тексту. В цьому плані він цілком свідомо базувався на класичних зразках української літератури, в яких панував динамізм вольового пафосу, ідея національної єдності й націєохоронного етосу. Тому частішим виразником такої причетності до української візії виступає парадигма займенника «ми» (нас, нами, нам). В усіх подібних випадках «це коротке слово-поняття виходить далеко за межі займенникового сенсу і насправді містить у собі потужну сугестивну силу спадковості, живлену й активовану пам'яттю як запорукою тягlosti історичних і культурних процесів і традицій»¹⁹: «Та скрес очікуваний час, / І розроїлася піснями / Земля, відлунюючи в нас / Розбудженими голосами»²⁰.

Означена специфіка націєцентричності творчої іпостасі поета виявляється завперш у поєднанні загальноукраїнських та регіональних історичних, культурних, фольклорно-міфологічних горизонтів світосприйняття й світовідтворення. Усі, хто коли-небудь навіть пунктирно окреслював питання поезики М. Василюка, акцентували увагу на цих двох полюсах національної іманентності тексту, корті структурують єдину духовну субстанцію. Так, доля України, її героїчне минуле й турбота про прийдешнє («Земля, що квітне рушником», «Відродження», «На сполох») в його ліриці невід'ємні від уваги до придунайського краю. В його віршах та піснях – «любов до цього чудового куточка української землі, його чарівної природи. В них – багатобарвність української мови, фольклору, народної пісні і музики, що робить його твори яскравими, виразними»²¹.

Встановлюючи суб'єктивні стосунки з об'єктами зображення й шукаючи для них власну художню формулу, М. Василюк свідомо акцентував національну проблематику й використовував адекватні їй формальні відповідники. Організуючим началом його естетичної системи стала іманентність українській ментальності та національній літературній традиції в зв'язку з європейським духовним досвідом. Своєю творчістю та громадською діяльністю він відповів на вимогу І. Франка вrostати «якомога глибше і міцніше в свій рідний національний ґрунт»; отже, його доробок слід розглядати в органічному зв'язку з «тим ґрунтом, із якого він виріс»²². Національна іманентність його тексту оприявнюється наявністю таких стійких складових, як «органічний зв'язок з історичною долею народу, з народною творчістю, що визначає не лише поетичний, а й

¹⁸Дідовик В. В. (2004). *Твори Михайла Василюка на уроках української мови : навчально-методичний посібник для вчителя української мови*. Ізмаїл. С. 17.

¹⁹Тарнашинська Л. Б. (2010). *Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління (історико-літературний та поетикальний аспекти)*. Київ : Смолоскип. С. 8.

²⁰Василюк М. Д. (2005). *Серце на долоні бандури*. Ізмаїл : СМІЛ. С. 23.

²¹Грусевиц І. (1997). *Таланту жити у віках*. Придунайские вести. Рідне слово. 1997. 20 лютого.

²²Гром'як Р. Т. (1966). *Проблеми естетичного сприйняття в літературній критиці І. Франка*. Українське літературознавство. Вип.1. С. 33-38.

моральний образ літератури»²³. Національна ідентичність є одним із найважливіших чинників світосприйняття придунайського митця. Відомий дослідник феноменів нації та націоналізму Ентоні Сміт виокремлює такі найголовніші риси національної ідентичності: історична територія / рідний край; спільні міфи та історична пам'ять; спільна масова, громадська культура; єдині юридичні права та обов'язки для всіх членів; спільна економіка з можливістю пересуватись у межах національної території²⁴. Саме виокремлені вченим складові структурують художній світ авторського тексту поета.

Висновки. Отже, національна ідентичність у житті й творчості ізмаїльського поета-пісняря М. Василюка становить собою поліструктурний комплекс культурних, історико-літературних, психолінгвістичних та багатьох інших координат. У художній системі митця вони утворюють складну систему взаємопереплетень і виконують важливу функцію генерування естетичної енергії його художнього слова. Їх усебічне комплексне вивчення визначає одну з перспективних ліній вивчення творчого доробку митця з позицій об'єктивності й цілісності.

Література:

Українська літературна критика ХХ століття : Антологія : у 2 т. / Наук. ред. В. Г. Дончик (2015). К. : Наукова думка. Т. 1. С. 7.

Розінкевич Н. В. (2018). *Національна та громадянська ідентичність у травелозі «Блукаючий народ» Олександра Гавроша*. Проблеми ідентичностей у сучасній українській літературі : виміри «Коронації слова»: монографія. Чернівці : Видавничий дім «Букрек». С. 56-74.

Іванишин В. П. (2007). *Тезаурус до курсу «Теорія літератури»*. Дрогобич : ВФ «Відродження». 112 с., с. 58.

Райбедюк Г. Б. (2018). *Націєцентричні домінанти літературознавчих студій Юрія Шереха // Формування національних основоположних підстав сучасного українського народознавства та літературознавства : збірник наукових статей*. Київ : Українська літературна газета. Вип. 1. С. 231.

Українське Придунав'я у світлі гуманітарних досліджень : До 75-річчя Ізмаїльського державного гуманітарного університету : монографія (2015). Ізмаїл : СМІЛ. С. 146.

Райбедюк Г. Б. (2018). *Ключові аспекти художньої історіософії поетів Придунав'я*. ІV Дунайські наукові читання: гуманітарна освіта в теорії та практиці: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (23 жовтня, 2018 року). Ізмаїл : РВВ ІДГУ. С. 95-98;

Райбедюк Г. Б. (2016). *«Придунай журавлиний» Михайла Василюка*. Українська мова і література в школах України. № 4. С. 32-33.

Дончик В. Г. (2011). *Доля української літератури – Доля України: монологи й полілоги*. К. : Грамота. С. 177. Іванишин П. В. (2008). *Національний спосіб розуміння в поезії Т. Шевченка, Є. Маланюка, Л. Костенко : монографія*. К. : Академвидав. С. 238.

Грусевич І. *Співець Придунав'я*. Рідне слово. 1995. 23 лютого. Василюк М. Д. (2005). *Серце на долоні бандури*. Ізмаїл : СМІЛ. С. 8.

Пам'яті поета і музиканта. URL:<http://iivt.org.ua/novini/301-pamyati-poeta-i-muzikanta.pdf>

Дідовик В. В. (2004). *Твори Михайла Василюка на уроках української мови : навчально-методичний посібник для вчителя української мови*. Ізмаїл. С. 8. Василюк М. Д. (2005). *Серце на долоні бандури*. Ізмаїл : СМІЛ. С. 22.

Василюк М. Д. (2003). *Придунай журавлиний : поезії*. Одеса : Астропринт. С. 6.

Райбедюк Г. Б. (2018). *Ключові аспекти художньої історіософії поетів Придунав'я*. ІV Дунайські наукові читання: гуманітарна освіта в теорії та практиці: Матеріали

²³Шумило Н. М. (2003). *Під знаком національної самобутності : монографія*. Київ : Задруга. С. 38.

²⁴Сміт Е. (1994). *Національна ідентичність*. К. : Основи. 224 с.

Міжнародної науково-практичної конференції (23 жовтня, 2018 року). Ізмаїл : РВВ ІДГУ. С. 97.

Василюк М. Д. (2005). *Серце на долоні бандури*. Ізмаїл : СМІЛ. С. 11. Дідовик В. В. (2004). *Твори Михайла Василюка на уроках української мови : навчально-методичний посібник для вчителя української мови*. Ізмаїл. С. 17.

Тарнашинська Л. Б. (2010). *Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління (історико-літературний та поетикальний аспекти)*. Київ : Смолоскип. С. 8.

Василюк М. Д. (2005). *Серце на долоні бандури*. Ізмаїл : СМІЛ. С. 23.

Грусевич І. (1997). *Таланту жити у віках*. Придунайские вести. Рідне слово. 1997. 20 лютого.

Гром'як Р. Т. (1966). *Проблеми естетичного сприйняття в літературній критиці І. Франка*. Українське літературознавство. Вип.1. С. 33-38. Шумило Н. М. (2003). *Під знаком національної самобутності : монографія*. Київ : Задруга. С. 38.

Сміт Е. (1994). *Національна ідентичність*. К. : Основи. 224 с.

REFERENCES

Vasyliuk M. D. (2003). *Prydunai zhuravlynyi : poezii*. Odesa : Astroprint. 28 p. [in Ukrainian].

Vasyliuk M. D. (2005). *Sertse na doloni bandury*. Izmail : SMYL. 63 p. [in Ukrainian].

Hromiak R. T. (1966). *Problemy estetychnoho spryiniattia v literaturnii krytytsi I. Franka*. Ukrainske literaturoznavstvo. Vyp.1. P. 33-38 [in Ukrainian].

Hrusevych I. (1995). *Spivets Prydunavia*. Ridneslovo. 1995. 23 liutoho. [in Ukrainian].

Hrusevych I. (1997). *Talantu zhyty u vikakh*. Ridne slovo. 1997. 20 liutoho [in Ukrainian].

Didovyk V. V. (2004). *Tvory Mykhaila Vasyliuka naurokakh ukrainskoi movy : navchalno-metodychnyi posibnyk dlia vchytelia ukrainskoi movy*. Izmail. 46 p. [in Ukrainian].

Donchuk V. H. (2011). *Dolia ukrainskoi literatury – Dolia Ukrainy : monohy y polihy*. Kyiv : Hramota. 640 p. [in Ukrainian].

Ivanyshyn V. P. (2007). *Tezaurus do kursu «Teoriia literatury»*. Drohobych : VF «Vidrodzhennia». 112 p. [in Ukrainian].

Ivanyshyn P. V. (2008). *Natsionalnyi sposib rozuminnia v poezii T. Shevchenka, Ye. Malaniuka, L. Kostenko : monohrafiia*. Kyiv : Akadem vydav. 392 p. [in Ukrainian].

Pamiati poeta i muzykanta. URL : <http://iivt.org.ua/novini/301-pamyati-poeta-i-muzykanta.pdf> (data zvernennia 04. 12. 2019) [in Ukrainian].

Raibediuk H. B. (2018). *Klyuchovi aspekty khudozhn'oyi istoriosofiyi poetiv Prydunav'ya* [Key aspects of the art historiography of the poets of the Danube Region]. IV Dunaiski naukovy chytannia: humanitarna osvita v teorii ta praktytsi: Materialy Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii (23 zhovtnia, 2018 roku). Izmail : RVV IDHU. P. 95-98. [in Ukrainian].

Raibediuk H. B. (2018). *Natsiietsentrychni dominanty literaturoznavchykh studii Yuriiia Sherekha* // Formuvannia natsionalny khosnovopolozhnykh pidstav suchasnoho ukrainskoho narodoznavstva ta literaturoznavstva : zbirnyk naukovykh statei. Kyiv : Ukrainska literaturna hazeta. Vyp. 1. P 231-248 [in Ukrainian].

Raibediuk H. B. (2016). *«Prydunai zhuravlynyi» Mykhaila Vasyliuka*. Ukrainska mova i literatura v shkolakh Ukrainy. № 4. P. 32-33 [in Ukrainian].

Rozinkevych N. V. (2018). *Natsionalna ta hromadianska identychnistu travelozi «Blukaiuchy narod» Oleksandra Havrosha* // Problemy identychnosti u suchasni ukrainskii literaturi : vymiry «Koronatsii slova» : monohrafiia. Chernivtsi : Vydavnychiy dim «Bukrek». P. 56-74 [in Ukrainian].

Smit E. (1994). *Natsionalna identychnist*. Kyiv : Osnovy. 224 p. [in Ukrainian].

Tarnashynska L. B. (2010). *Ukrainske shistdesiatnytstvo : profilineatli pokolinnia (istoryko-literaturnyi ta poetykalnyi aspekty)*. Kyiv : Smoloskyp. 632 p. [in Ukrainian].

Ukrainska literaturna krytyka KhKh stolittia : Antolohiia : u 2 t. / Nauk. red. V. H. Donchyk (2015). Kyiv : Naukova dumka. T. 1. 717 p. [in Ukrainian].

Ukrayins'ke Prydunav'ya usvitli humanitarnykh doslidzhen': Do 75-richchia Izmailskoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu : monohrafiia (2015). Izmail : SMYL, 230 p. [in Ukrainian].

Shumylo N. M. (2003). *Pid znakom natsionalnoi samobutnosti* : monohrafiia. Kyiv : Zadruha. 354 p. [in Ukrainian].

Tomchuk O. National identity in the work of an Ismail poet Mykhailo Vasyliuk.

The article deals with the artistic contribution of an Ismail poet Mykhailo Vasyliuk in the aspect of the creative exposition of national identity. The interpretation dwells on the memoirs (mainly the memories of the poet's inner circle). The implementation of the individual aesthetics in the national background is explained by the peculiarities of his outlook and is confirmed by the facts from the poet's biography. The national identity is considered in the close connection with Vasyliuk's active civic position and his Ukrainian-centric intentions. The Ukrainian idea is an integral part of Vasyliuk's individual identity as a poet and as a citizen. The poet's artistic axiology is clearly dependent on the national priorities which naturally become aesthetical. Through his narrator Mykhailo Vasyliuk transmits his ontological rooting in the Motherland and the strong wish to continue living and confirming his position personally. He continues T. Shevchenko and I. Franco's cultural and historic heritage, according to which the identity of the poet is an integral part of the national destiny. The represented artistic and documental material proves that the Ukrainian-centricity is the dominant part of Vasyliuk's poetry and his ideology borders on high aesthetics. The national identity in his poetry was formed by the sense of civic duty and passionate energy. Through his active civic position and poetry Mykhailo Vasyliuk spread the unique Ukrainian culture and ideals in the Danube region.

Key words: *poetry, Ukrainian-centricity, national existence, uniqueness, identity, passion, civic position, aesthetics, authorial text.*